

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 8 sierpnia 2013 r.

Sąd Apelacyjny we Wrocławiu – Wydział I Cywilny w składzie:

Przewodniczący:	SSA Jan Gibiec
Sędziowie:	SSA Małgorzata Bohun (spr.) SSA Grażyna Matuszek
Protokolant:	Marta Perucka

po rozpoznaniu w dniu 8 sierpnia 2013 r. we Wrocławiu na rozprawie

sprawy z powództwa **A. M.**

przeciwko **Skarbowi Państwa - Zakładowi Karnemu (...) we W.**

o zapłatę

na skutek apelacji obu stron

od wyroku Sądu Okręgowego we Wrocławiu

z dnia 31 stycznia 2013 r. sygn. akt I C 723/11

- 1. zmienia zaskarżony wyrok w punkcie I w ten sposób, że oddala powództwo w tym zakresie;**
- 2. dalej idącą apelację strony pozwanej oddala;**
- 3. oddala apelację powoda w całości;**
- 4. zasądza od powoda na rzecz Skarbu Państwa – Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa kwotę 120 zł kosztów postępowania apelacyjnego.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 31 stycznia 2013 r. Sąd Okręgowy we Wrocławiu zasądził od strony pozwanej Skarbu Państwa – Zakładu Karnego (...) we W. na rzecz powoda A. M. kwotę 5.000 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 17.09.2011 r. do dnia zapłaty (pkt I); w pozostałej części powództwo oddalił (pkt II); nie obciążył powoda kosztami procesu za I instancję (pkt III).

Przedmiotowym powództwem powód A. M. domagał się zasądzenia na jego rzecz od pozwanego Skarbu Państwa – Zakładu Karnego (...) we W. kwoty 70.000 zł tytułem odszkodowania i zadośćuczynienia za krzywdę, której doznał ze strony pozwanego, w związku z naruszeniem jego dóbr osobistych, poprzez osadzenie w celach w warunkach urągających godności powoda. Pismem z dnia 18 sierpnia 2011 r. powód rozszerzył powództwo o łączną kwotę 20 000

zł, w tym kwotę 10 000 zł zadośćuczynienia w związku z umieszczeniem w grupie z osobami grypsującymi oraz 10 000 zł w związku z umieszczeniem powoda w celi dla osób niebezpiecznych. Pismem z dnia 20 marca 2012 r. powód po raz kolejny rozszerzył powództwo wnosząc o ustalenie odpowiedzialności strony pozwanej za powstałą po stronie powoda szkodę na przyszłość oraz o zasądzenie od strony pozwanej na cel społeczny: na rzecz Fundacji (...), kwoty 5.000 zł.

W motywach zaskarżonego rozstrzygnięcia Sąd Okręgowy wskazał, że powództwo zasługiwało na uwzględnienie jedynie w części. W ocenie Sądu, samo osadzenie w przeludnionej celi jest wystarczające do przyjęcia naruszenia dóbr osobistych skazanego. W trakcie przesłuchania powód kierował swoje zarzuty pod adresem przeludnienia celi, ale także w kierunku ich niedogrzenia i ogólnego złego stanu technicznego celi oraz sprzętu kwaterunkowego (zniszczenie), niezapewnienia optymalnej opieki medycznej. Powód, nie udowodnił powyższych okoliczności, podawanych jako podstawę faktyczną żądania oraz jako przyczynę rzekomej szkody i krzywdy. Odbywający karę pozbawienia wolności za przestępstwa przeciwko życiu i zdrowiu oraz mieniu powód A. M. nie wykazał, ażeby w związku z pobytem w Zakładzie Karnym (...) we W., do którego powrócił z uwagi na świadome popełnienie kolejnego przestępstwa, doznał cierpień uzasadniających zasądzenie na jego rzecz żądanej kwoty pieniężnej. Powód nie wskazał nawet jakiego konkretnie uszczerbku na zdrowiu doznał i jakie negatywne skutki w jego sferze emocjonalnej wywoływało większe – niż przewidują przepisy – zagęszczenie w celach. Pojawiające się u osadzonych konflikty, agresja, emocje negatywne są natomiast związane z samym faktem odbywania kary izolacyjnej, wynikającym z ograniczeniem w sferze prywatności, brakiem swobody dokonywania wyborów, koniecznością przebywania w towarzystwie innych, przypadkowych osób, świadomością izolacji i perspektywą dalszego jej trwania. Zdaniem Sądu, powództwo, co do w/w części miało zdecydowanie charakter fiskalny i należy ocenić je jako nieuprawnioną formę dochodzenia prawa podmiotowego, sprzecznego z zasadami współżycia społecznego, a zatem nie zasługującego na uwzględnienie, na co wskazuje treść art. 5 k.c.

W ocenie Sądu Okręgowego zasadniczym zarzutem kierowanym w stronę pozwanego, był zarzut dyskryminacji przejawiający się nadmiernym inwigilowaniem w prywatność powoda poprzez pozostawienie włączonego monitoringu celi, w sytuacji, w której monitoring ten nie był uzasadniony. W rozpoznawanej sprawie, strona pozwana nie wykazała aby w związku z umieszczeniem powoda w celi monitorowanej wydano formalną decyzję, a co najważniejsze, aby były przesłanki merytoryczne do jej wydania.

Sąd uznał, że dobra osobiste powoda A. M., w postaci prawa do minimum intymności w warunkach odbywania kary pozbawienia wolności, zostały naruszone. Powód co prawda zgodził się na osadzenie w omawianej celi, ale miało być ono krótkotrwałe, a monitoring wyłączony. Powód jednak przebywał w tej celi od czerwca 2011 r. do listopada 2011 r., a monitoring został wyłączony dopiero 10 września 2011 r. Sąd, na podstawie art. 448 k.c. w zw. z art. 23 k.c. i 24 k.c. zasądził na rzecz powoda kwotę 5.000 zł zadośćuczynienia za doznaną krzywdę.

Sąd uznał, że powód zwolniony od kosztów sądowych w całości, zasługuje na nieobciążanie go kosztami procesu. Naruszenie jego dóbr osobistych bowiem nastąpiło, a jedynie zgłoszone żądanie zapłaty było nader za wysokie. Z przyczyn słusznościowych obciążanie powoda kosztami procesu nie było uzasadnione.

Apelację od powyższego wyroku wywiodły obie strony postępowania.

Strona pozwana zaskarżyła powyższy wyrok w zakresie rozstrzygnięć zawartych w pkt I i III, zarzucając Sądowi I instancji:

1. naruszenie prawa procesowego i materialnego, tj. art. 6 k.c., 24 § 1 k.c. w zw. 232 k.p.c. i 233 k.p.c. mające istotny wpływ na wynik sprawy poprzez dokonanie błędnych ustaleń faktycznych, wskutek dowolnej oceny materiału dowodowego przez przyjęcie, że: (a. powoda umieszczono w warunkach przeludnienia; (b. powodowi nie zapewniono odpowiednich warunków bytowych; (c. powodowi nie zapewniono odpowiednich warunków ochrony higieny osobistej poprzez min. niepełne zabudowanie kąpielarni sanitarnego; (d. powodowi nie zapewniono w celi intymności;
2. Naruszenie prawa materialnego, tj. art. 448 k.c. w zw. z art. 23 k.c. i 24 k.c. w zw. z art. 248 oraz z art. 110 § 2 k.k.w. poprzez przyjęcie, że w oparciu o ustalony w sprawie stan faktyczny możliwe jest stwierdzenie zaistnienia

wszystkich przesłanek odpowiedzialności, tj.: szkody niemajątkowej, w tym bezprawności działania pozwanego w postaci umieszczenia powoda w warunkach przeludnienia;

3. Naruszenie materialnego, tj. art. 32 - 35 (cały rozdział V nadzór penitencjarny) k.k.w., § 2 i 3 oraz rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 26.08.2003 r. w sprawie sposobu, zakresu i trybu sprawowania nadzoru penitencjarnego – poprzez niezastosowanie;

4. Naruszenie prawa procesowego i materialnego tj. art. 7 § 1 i 3 k.k.w, z zw. z art. 34 § 1 i 2 k.k.w. art. 73 a § 2 k.k.w., art. 78 § 1 k.k.w., art. 116 § 5 a i § 6 k.k.w. w zw. 6 k.c. w zw. 232 k.p.c. i 233 k.p.c. poprzez błędne zastosowanie (błędny wykładnię) oraz dokonanie błędnych bo wzajemnie sprzecznych ustaleń faktycznych przez przyjęcie, że: a) powód wyraził zgodę na umieszczenie w celi na prośbę Dyrektora pozwanej jednak pod warunkiem wyłączenia urzędzeń monitorujących, co zostało uczynione dopiero na drugi dzień po interwencji Sędziego penitencjarnego; b) w sytuacji umieszczenia powoda Dyrektor pozwanej jednostki winien wydać indywidualną decyzję o umieszczeniu powoda w celi monitorowanej; c) pozwany winien wykazać, że były przesłanki merytoryczne do wydania takiej decyzji i dodatkowo przedstawić decyzję Sędziego penitencjarnego o nieuchyleniu decyzji Dyrektora Zakładu Karnego;

5. Naruszenie prawa procesowego art. 102 k.p.c. w zw. z art. 98 k.p.c. poprzez zwolnienia powoda, jako strony przegrywającej proces, z obowiązku zwrotu kosztów procesu na rzecz pozwanego.

W oparciu o powyższe strona pozwana wniosła o: zmianę zaskarżonego wyroku w zaskarżonej części tj. w zakresie pkt I i III poprzez oddalenie powództwa oraz zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego na rzecz Skarbu Państwa – Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa; ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku w pkt I i III i przekazanie sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania; w każdym zaś przypadku strona pozwana wniosła o zasądzenie od powoda zwrotu kosztów zastępstwa procesowego na rzecz Skarbu Państwa – Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa według norm przepisanych.

Powód zaskarżył orzeczenie pierwszoinstancyjne w całości. Zaskarżonemu wyrokowi zarzucił:

1. obrazę przepisów prawa materialnego, tj. naruszenie przepisów art. 23 k.c. i 24 k.c. w zw. z 448 k.c. poprzez błędny jego wykładnię i niewłaściwe zastosowanie;

2. naruszenie prawa procesowego, tj. art. 212 k.p.c. oraz 233 k.p.c., polegające na nie rozważeniu w toku podejmowania decyzji wszystkich okoliczności, które to uchybienie proceduralne miało istotny wpływ na treść zaskarżonego orzeczenia;

3. naruszenie prawa procesowego polegającego na nierozważeniu w toku podstępowania wszystkich wniosków dowodowych.

Wskazując na powyższe, powód wniósł o: zmianę wyroku w zaskarżonym zakresie poprzez uwzględnienie powództwa w całości i zasądzenie na rzecz powoda całej żądanej sumy; ewentualnie uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpatrzenia Sądowi I instancji; zasądzenie od pozwanego kosztów zastępstwa procesowego.

Sąd Apelacyjny przyjął za własne następujące ustalenia faktyczne Sądu I instancji:

Powód jest recydywistą penitencjarnym (grupa i podgrupa klasyfikacyjna (...)) odbywającym orzeczoną wyrokiem łącznym karę pozbawienia wolności za przestępstwo spowodowania ciężkiego uszczerbku na zdrowiu (art. 156 § 1 k.k.) oraz naruszenia czynności ciała lub rozstroju zdrowia (art. 157 § 1 k.k.), jak i przestępstwo przywłaszczenia cudzej rzeczy ruchomej lub prawa majątkowego w warunkach recydywy. Koniec kary przewidziany wobec powoda, datuje się na dzień 4 czerwca 2014 r.

Powód przebywał w Zakładzie Karnym (...) we W. w okresach od 18 czerwca 2009 r. do 9 września 2010 r., od 17 września 2010 r. do 17 listopada 2010 r., od stycznia 2011 r. do listopada 2011 r. W w/w okresach powód przebywał

w Zakładzie Karnym (...) we W. w kilku celach, w których niejednokrotnie panowało przeludnienie i związane z tym trudne warunki sanitarno – bytowe.

W dniu 9 czerwca 2011 r. A. M. został przeniesiony z celi zwykłej nr 7 na Oddziale (...) – do celi nr (...) (oddział (...)) ze specjalnymi zabezpieczeniami techniczno – ochronnymi i monitorowanej, przeznaczonej dla skazanych szczególnie niebezpiecznych. W celi tej wszystko było poprzykręcane do ściany lub podłogi. W oknie zamontowane były 4 kraty, a odległość ok. 1 m od drzwi też dzieliła krata. Kącik sanitarny w w/w celi nie był odgradzony od reszty pomieszczenia, drzwi do kąpika sanitarnego były obcięte do połowy, tak aby ustęp widoczny był na kamerze.

Monitoring w celi nr 28, w której umieszczono A. M. został wyłączony 10 września 2011 r.

Sąd Apelacyjny uzupełnił powyższe ustalenia Sądu Okręgowego, w następującym zakresie:

W dniu 09.06.2011 r. funkcjonariusz SW pełniący w Zakładzie Karnym (...) funkcje wychowawcy zwrócił się do Dyrektora ZK (...) o wyrażenie zgody na przeniesienie powoda do celi ze specjalnymi zabezpieczeniami techniczno – ochronnymi i monitorowanej.

Dowód: raport z dnia 09.06.2011 r. (k. 403)

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja strony pozwanej okazała się częściowo zasadna, natomiast apelacja powoda była bezzasadna.

Sąd Apelacyjny nie podziela stanowiska Sądu I instancji, że powodowi należy się zadośćuczynienie w kwocie 5.000 zł za to, iż przebywał w celi monitorowanej. W tym zakresie Sąd I instancji ustając stan faktyczny w sprawie bezpodstawnie oparł się na zeznaniach powoda, który twierdził, że został umieszczony w tej celi w wyniku uzgodnień z Dyrektorem Zakładu Karnego (...) we W., z których między innymi miało wynikać, że godzi się on na przeniesienie do tego rodzaju celi pod warunkiem, że nie będzie w niej monitorowany.

W ocenie Sądu Apelacyjnego materiał dowodowy zgromadzony w sprawie nie daje żadnych podstaw do przyjęcia, że pomiędzy powodem a administracją Zakładu Karnego (...) we W. miały miejsce tego rodzaju uzgodnienia. Przepisy Kodeksu Karnego Wykonawczego dość jednoznacznie regulują sytuację, w jakich można umieścić osoby skazane w celach pod specjalnym nadzorem oraz kiedy cele te mogą być monitorowane. Powołać się w tym miejscu należy na art. 73 a § 8 k.k.w., który stanowi, że „o stosowaniu monitorowania w określonych miejscach i pomieszczeniach decyduje dyrektor zakładu karnego, mając na celu zapewnienie porządku i bezpieczeństwa w zakładzie karnym”. Tym samym obowiązujące przepisy pozwalały Dyrektorowi Zakładu Karnego na podjęcie decyzji (w stosunku do powoda niewątpliwie fakultatywnej) w przedmiocie monitorowania celi, w której przebywał powód. Materiał dowodowy zgromadzony w sprawie nie pozwala jednocześnie na przyjęcie, że decyzja Dyrektora Zakładu Karnego (...) we W. została wydana z naruszeniem prawa. W szczególności w sytuacji, w której brak jest podstaw do przyjęcia, że administracja Zakładu Karnego (...) we W. nie zastosowała się do wcześniejszy uzgodnień z powodem. Dodatkowo zauważyć należy, że powodowi przysługiwała na wskazaną decyzję skarga w trybie art. 7 k.k.w., z czego powód w okolicznościach niniejszej sprawy nie skorzystał.

Reasumując Sąd Apelacyjny nie znajduje żadnych podstaw do przyjęcia, że na skutek monitorowania celi, do której został przeniesiony powód doszło do naruszenia jego dóbr osobistych, w postaci godności tudzież jego sfery intymności.

Z uwagi na powyższe na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. Sąd Apelacyjny zmienił zaskarżony wyrok w punkcie I w ten sposób, że powództwo w całości oddalił.

Natomiast na uwzględnienie nie zasługiwał zarzut strony pozwanej dotyczący naruszenia przez Sąd I instancji art. 102 k.p.c. w zw. z art. 98 k.p.c. Wskazać w tym miejscu należy, że oceny, czy dany wypadek jest „szczególnie uzasadniony” w rozumieniu art. 102 k.p.c. dokonuje Sąd orzekający, uwzględniając szereg czynników, takich jak

między innymi motywy strony przegrywającej sprawę, którymi kierowała się wszczynając postępowanie sądowe i angażując przeciwnika procesowego w spór, sposób prowadzenia procesu i zachowanie tej strony wobec przeciwnika procesowego, wreszcie sytuacja majątkowa, życiowa i zdrowotna strony będącej osobą fizyczną.

Odnosząc te przykładowe kryteria do realiów niniejszej sprawy podnieść należy, że przyjęta ocena, której następstwem było wydanie rozstrzygnięcia zawartego w pkt III wyroku zasługuje na akceptację.

Powód znajduje się w trudnej sytuacji materialnej, a dodatkowo działał w usprawiedliwionym subiektywnym przekonaniu o słuszności zajętego w sprawie stanowiska. Wskazać należy, że powód działał przy tym w intencji ochrony swoich dóbr osobistych. Trudno przypisać mu nieuczciwość czy złą wolę w dochodzeniu swoich praw, nawet, pomimo że ostatecznie jego powództwo zostało oddalone. Okoliczności rozpoznawanej sprawy przemawiają zatem za przyjęciem, że w postępowaniu I instancyjnym zaistniały przesłanki do zastosowania art. 102 k.p.c. Apelacja strony pozwanej była w tym zakresie bezzasadna i dlatego na podstawie art. 385 k.p.c. w punkcie 2 wyroku Sąd Apelacyjny ją oddalił.

W dalszej kolejności odnosząc się do apelacji powoda wskazać należy, że w całości podlegała ona oddaleniu. Za w pełni zasadne bowiem należy uznać stanowisko Sądu I instancji, który uznał, że brak jest podstaw do zasądzenia na rzecz powoda zadośćuczynienia oraz odszkodowania za to, iż przebywał w celach przeludnionych, a nadto miał ograniczony dostęp do służby zdrowia

Sąd I instancji poczynił w tym zakresie prawidłowe ustalenia faktyczne, korespondujące z przeprowadzonymi w toku postępowania dowodami, a ustalenia te Sąd Apelacyjny przyjął za własne.

Zdaniem Sądu Apelacyjnego zgromadzony w niniejszej sprawie materiał dowodowy uzasadniał przyjęcie, że w Zakładzie Karnym (...) we W. powód przebywał w celi niespełniającej ustawowej normy powierzchniowej 3 m² na osobę.

Sąd Apelacyjny podzielił stanowisko Sądu I instancji, że umieszczając powoda w przeludnionej celi strona pozwana dopuściła się bezprawnego naruszenia jego dóbr osobistych, niewątpliwie bowiem norma 3 m², ustalona jako minimalna i jedną z najniższych w Europie, ma zapewnić osobie skazanej na karę pozbawienia wolności lub osadzonej w areszcie śledczym przebywanie w warunkach zapewniających zachowanie godności. Każde odstępstwo od tej normy in minus bezspornie stanowi dodatkową dolegliwość, a tym samym powiększa uczucie dyskomfortu związanego ze stosowaniem środków izolacyjnych, ogranicza i tak już uszczuplone prawo osadzonych do intymności, a w rezultacie stanowi naruszeniem prawa do godnego odbywania kary pozbawienia wolności lub środka izolacyjnego. Osadzenie powoda w przeludnionej celi jest zatem wystarczające do przyjęcia, iż jego dobra osobiste zostały przez stronę pozwaną naruszone.

Przesłanką odpowiedzialności materialnej przewidzianej w art. 448 k.c. jest nie tylko bezprawne, ale i zawinione działanie sprawcy naruszenia dobra osobistego. Pomimo uznania, że strona pozwana bezprawnie i w sposób zawiniony naruszyła dobra osobiste powoda, Sąd Apelacyjny podzielił stanowiska Sądu I instancji o braku podstaw do przyznania powodowi z tego tytułu zadośćuczynienia pieniężnego.

Z literalnego brzmienia art. 448 k.c. wynika, że przyznanie przez sąd zadośćuczynienia za naruszenie dóbr osobistych ma charakter fakultatywny. Znajduje to potwierdzenie w orzecznictwie Sądu Najwyższego, w którym pogląd, że sąd nie ma obowiązku zasądzenia zadośćuczynienia w każdym przypadku naruszenia dóbr osobistych, uznaje się za ugruntowany (por. wyrok SN z dnia 19.04.2006 r., II PK 245/05 OSNP 2007/7-8/101). Orzecznictwo Sądu Najwyższego doprecyzowuje również przesłanki, które mają wpływ na ocenę zasadności powództwa o zadośćuczynienie oraz wskazuje sytuacje, w których mimo naruszenia dóbr osobistych, żądanie to podlegać winno oddaleniu. Jako podstawowe kryteria decydujące o możliwości zasądzenia zadośćuczynienia wskazuje się m.in. stopień winy naruszydźciela, rodzaj naruszonego dobra i rozmiar tych naruszeń oraz poczucie pokrzywdzenia poszkodowanego.

Należy mieć przy tym na uwadze, że art. 417 k.c., który stanowi ogólną podstawę odpowiedzialności odszkodowawczej państwa, przewidując obowiązek naprawienia szkody za działanie „niezgodne z prawem”, eliminuje znaczenie czynnika subiektywnego czyli winy. Przepis ten ustanawia zatem surowsze przesłanki odpowiedzialności odszkodowawczej w porównaniu z ogólnymi zasadami opartymi na przesłance winy. Dalej należy zważyć, że obowiązek naprawienia szkody wyrządzonej przez niezgodne z prawem działanie władzy publicznej, o którym mowa w art. 417 k.c., obejmuje także szkodę niemajątkową (krzywdę) w ujęciu art. 448 k.c. Oznacza to, że jeżeli źródłem odpowiedzialności jest szkoda niemajątkowa pozostająca w normalnym związku przyczynowym z wykonywaniem władzy publicznej, to jest ona oparta wyłącznie na przesłance bezprawności. Utrzymanie jako przesłanki tej odpowiedzialności także czynnika subiektywnego (winy) naruszałoby konstytucyjnie ukształtowaną zasadę odpowiedzialności państwa za działania w sferze imperium.

Powyższe nie oznacza jednak, by obowiązek odszkodowawczy Skarbu Państwa był absolutny. Zasady wynikające z treści art. 417 k.c. nie modyfikują bowiem treści art. 448 k.c., z którego wprost wynika, iż sąd może (a nie musi) przyznać zadośćuczynienie. W licznych orzeczeniach wskazywano na znaczenie konkretnych czynników występujących w okolicznościach sprawy jako podstawy rozstrzygnięcia przez sąd o żądaniach danego pozwu (por. wyżej powołana uchwała SN z 18.10.2011 r.).

Rozstrzygnięcie w przedmiocie zasadności żądania powoda wymaga więc zbadania stopnia dolegliwości wynikającego dla powoda z przebywania w przeludnionej celi a także uwzględnienia wpływu wszystkich czynników istotnych dla oceny warunków, w jakich powód odbywał karę. Ponieważ zadośćuczynienie ma służyć zrekompensowaniu szkody niemajątkowej, rzeczą sądu jest również dokonanie oceny, czy określone działanie lub zaniechanie naruszciciela spowodowało ingerencję w sferę psychiczną osoby żądającej przyznania ochrony.

Pomimo zatem uznania, że strona pozwana bezprawnie naruszyła dobra osobiste powoda, Sąd Apelacyjny ostatecznie podzielił stanowisko Sądu I instancji o braku podstaw przyznania mu z tego tytułu zadośćuczynienia pieniężnego, a to z uwagi na znikomy rozmiar doznanej przez powoda krzywdy. Zamknięcie w pomieszczeniu z kilkoma innymi osobami samo w sobie wiąże się z dużą niedogodnością, i tę powód niewątpliwie odczuwał. Stanowi ona jednak immanentną dolegliwość związaną z odbywaniem kary pozbawienia wolności i nie stanowi szczególnej represji wymierzonej przeciwko powodowi. Zmniejszenie powierzchni minimalnej na jednego osadzonego nie mogło mieć, zdaniem Sądu, tak istotnego wpływu na jego kondycję psychiczną, by uzasadniała ona przyznanie mu zadośćuczynienia finansowego.

Pomimo natomiast uznania, iż warunki, w których był osadzony powód naruszały jego godność i prawo do prywatności, to gradacja tych naruszeń nie przybrała jednak takiej formy, w której można by podzielić twierdzenie powoda o osadzeniu go w niegodziwych i niehumanitarnych warunkach, co dopiero w ocenie Sądu mogłoby uzasadniać żądanie zasądzenia zadośćuczynienia. Sąd podziela bowiem pogląd wyrażony przez Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 2 października 2007 r., w którym uznano, że samo osadzenie w przeludnionej celi nie jest wystarczającą postawą do uwzględnienia żądania zasądzenia zadośćuczynienia (II CSK 269/07, nie publ.). Warunki, w których przebywał powód nie mogą być bowiem ocenione jako niegodziwe, gdyż osoba osadzona musi się liczyć z ograniczeniami i dolegliwościami. Jak się wydaje Sąd Najwyższy również w wyroku z dnia 28 lutego 2007 r. nie uzależnił możliwości zasądzenia zadośćuczynienia od samego potwierdzenia faktu osadzenia w warunkach metrażowych odbiegających od normy wskazanej w art. 110 § 2 k.k.w. W uzasadnieniu tego orzeczenia stwierdzono bowiem, że w każdym przypadku do Sądu należy ocena, czy zakres i stopień naruszenia dóbr osobistych uzasadniają przyznanie zadośćuczynienia pieniężnego i w jakiej wysokości, przy zachowaniu zasady, że przyznana ochrona powinna być dostosowana do charakteru i rodzaju naruszonego dobra osobistego oraz stopnia i zakresu naruszenia (V CKS 431/06, OSNC z 2008 r., z. 1, poz. 13).

Dokonując oceny stopnia pokrzywdzenia, którego doznał powód w związku z naruszeniem ustawowej normy minimalnej powierzchni celi na jednego osadzonego, Sąd Apelacyjny wziął pod uwagę, że warunki, w jakich odbywał

karę powód, nie różniły się od warunków innych osadzonych, nie miały zatem znamion jakiejkolwiek indywidualnej dyskryminacji. Nie sposób przyjąć, by strona pozwana umyślnie zmierzała do przysporzenia powodowi większych dolegliwości, niż te standardowo związane z odbywaniem kary pozbawienia wolności. Cella, w której powód był osadzony, posiadała wszystkie niezbędne urządzenia sanitarne i kwaterunkowe. Materiał dowodowy zgromadzony w sprawie nie pozwala na zarzucenie stronie pozwanej żadnych zaniedbań w tym zakresie. Dodatkowo nie sposób uznać, aby powód miał ograniczony dostęp do więziennej służby zdrowia oraz na skutek umieszczenia go w celi ze współosadzonymi należącymi do subkultury więziennej ucierpieć miały w jakimkolwiek stopniu jego dobra osobiste.

W okolicznościach faktycznych niniejszej sprawy brak również podstaw do przyjęcia, by przebywanie w przeludnionej celi, pomimo niewątpliwie większego dyskomfortu, wiązało się z tak negatywnymi odczuciami psychicznymi powoda, by uzasadniały one przyznanie mu zadośćuczynienia finansowego. W szczególności w powodowi jako recydywiście penitencjarnemu powinny być znane warunki obywatela kary.

W ocenie Sądu Apelacyjnego, w świetle powyższego uznać należało, że powód nie wykazał, aby jego dolegliwości wynikające z umieszczenia go przez stronę pozwaną w przeludnionej celi uzasadniały twierdzenie, że przebywał w niegodziwych, niehumanitarnych lub nieludzkich warunkach. Za przyznaniem powodowi kwoty pieniężnej tytułem rekompensaty za naruszenie dóbr osobistych nie przemawia ani stopień nasilenia dolegliwości odczuwanych przez powoda w związku z przebywaniem w celi niespełniającej norm powierzchniowych, ani działania pozwanego, borykającego się z problemem braku środków na radykalną poprawę stanu zakładów karnych i zwiększenie przypadającej na jednego osadzonego powierzchni mieszkalnej i dokładającego starań w celu zapewnienia osadzonym jak najlepszych warunków przy posiadanych środkach. Ponadto mieć należy na uwadze, że jedną z przesłanek umieszczenia powoda, za jego zgodą, w celi dla skazanych niebezpiecznych (na co powód sam wyraził zgodę) była chęć zagwarantowania mu godnych warunków odbywania kary pozbawienia wolności, tj. odpowiadających normie z art. 110 § 2 k.k.w. oraz wzgląd na jego bezpieczeństwo (konieczność odseparowania powoda od innych osadzonych w związku z deklarowaną orientacją seksualną). Dodatkowo za monitorowaniem celi powoda przemawiała okoliczność, że powód przejawia skłonności do zachowań autoagresywnych.

Mając powyższe na względzie Sąd Apelacyjny nie znalazł podstaw do uwzględnienia apelacji powoda i orzekł jak w punkcie 3 wyroku (art. 385 k.p.c.)

Orzeczenie o kosztach postępowania apelacyjnego oparte zostało na przepisie art. 98 k.p.c. w zw. z art. 99 k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 k.p.c. w zw. z § 10 ust. 1 pkt 25 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz.U. Nr 163, poz. 1349 ze zm.).

bp